

یادداشت سیاست‌گذاری اقتصاد و توسعه کشاورزی و روستایی

سال ۵ / شماره ۷۷ / ۱۴۰۳

۱۴۰۳/۱۲/۰۸

مطالب این شماره

تحلیل تورم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در
بهمن‌ماه ۱۴۰۳..... ۲

تهیه و تحلیل: کتابون شمشادی

این موسسه با کمال احترام و سپاس، پذیرای نظرات ارزشمند خوانندگان
این اثر می‌باشد

تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰ نمابر: ۸۸۹۶۶۶۰ کدپستی: ۳۷۳۱۳-۱۵۹۸۶

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir
<https://www.agri-peri.ac.ir>

عنوان: تحلیل تورم خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات در بهمن ماه ۱۴۰۳

تهیه و تحلیل: کنایون شمشادی

کد: BR-4-14031208-(08)

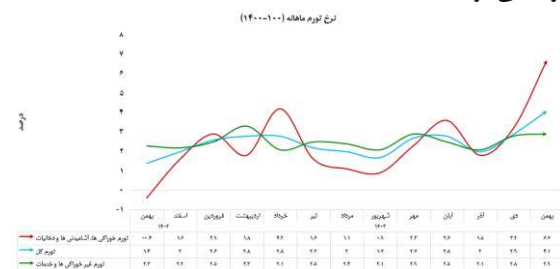
خلاصه مدیریتی:

بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، تغییرات شاخص قیمت مصرف کننده در بهمن ماه سال ۱۴۰۳ به شرح جدول زیر می باشد که تورم ماهیانه، نقطه ای و سالیانه در گروه های مختلف روندی افزایشی داشته است.

شاخص	تورم ماهیانه		تورم نقطه ای		تورم سالانه	
	دی	بهمن	دی	بهمن	دی	بهمن
تورم کل	۲.۹	۴.۱	۳۱.۸	۲۵.۲	۳۲	۲۲
تورم خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات	۳.۲	۶.۷	۲۷.۳	۳۶.۴	۲۶	۲۶.۶
تورم خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات روستایی	۳.۵	۶.۵	۲۸.۵	۳۷.۵	۲۵.۳	۲۶.۱
تورم خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات شهری	۳.۱	۶.۷	۲۷	۳۶.۱	۲۶.۲	۲۶.۷
تورم آشامیدنی ها و دخانیات	۳.۲	۶.۷	۲۷.۳	۳۶.۵	۲۶	۲۶.۶
تورم خوراکی ها	۳.۱	۶.۷	۲۷.۲	۳۶.۶	۲۵.۸	۲۶.۶
تورم غیر خوراکی ها و خدمات	۲.۸	۲.۹	۳۴.۱	۳۴.۸	۲۵.۱	۲۴.۹

تجزیه و تحلیل:

در بهمن ماه روند افزایشی نرخ تورم ماهیانه خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات تداوم یافت و با افزایش ۳.۵ واحد درصد به ۶.۷ درصد افزایش یافت که شدت افزایش آن نسبت به نرخ تورم کل و نرخ تورم غیر خوراکی ها و خدمات بیشتر بوده است. نرخ تورم خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات در خانوارهای شهری و روستایی نیز روندی افزایشی داشته و شدت افزایش تورم مواد غذایی در خانوارهای شهری بیشتر از خانوارهای روستایی بوده است.

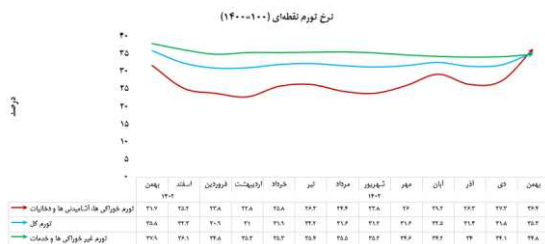

نمودار (۱): روند ماهیانه تورم کل، خوراکی ها و آشامیدنی ها و غیر خوراکی ها و خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)

ماخذ: مرکز آمار ایران

نرخ تورم نقطه ای خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات در بهمن ماه ۳۶.۴ درصد گزارش شده که نسبت به دی ماه ۹.۱ واحد

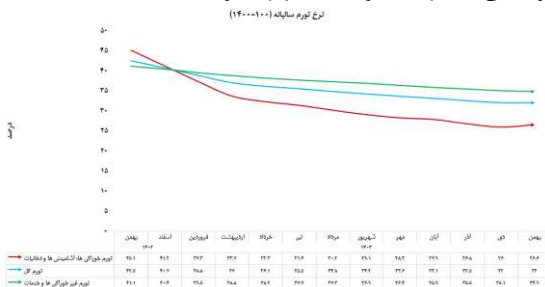
درصد افزایش یافته است. به بیانی دیگر، خانوارهای کل کشور در بهمن ماه سال جاری ۳۶.۴ درصد بیشتر از بهمن سال گذشته، برای تهیه مواد غذایی هزینه پرداخت نموده اند که نسبت به دی ماه روندی افزایشی داشته است. در ماه گذشته، نرخ تورم نقطه ای مواد غذایی در خانوارهای شهری و روستایی نیز روندی افزایشی داشته و شدت افزایش در خانوارهای شهری و روستایی تقریباً برابر بوده است.

نمودار (۲): روند تورم نقطه ای کل، خوراکی ها و آشامیدنی ها و غیر خوراکی ها و خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)

ماخذ: مرکز آمار ایران

در بهمن ماه، روند نزولی نرخ تورم سالانه خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات متوقف شد و با افزایش ۰.۶ واحد درصد به ۲۶.۶ درصد رسیده است. اما در دوره زمانی بهمن ۱۴۰۲ الی بهمن ۱۴۰۳، نرخ تورم مواد غذایی روندی کاملاً نزولی را طی کرده و از ۴۵.۱ درصد به ۲۶.۶ درصد تقلیل یافته است (نمودار ۳). اگر چه سطح تورم مواد غذایی در خانوارهای شهری بالاتر بوده است، اما شدت افزایش تورم مواد غذایی در خانوارهای روستایی بیشتر از خانوارهای شهری بوده است.

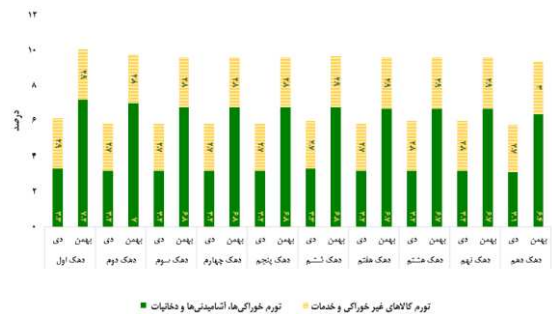
نمودار (۳): روند تورم سالانه تورم کل، خوراکی ها و آشامیدنی ها و غیر خوراکی ها و خدمات (۱۴۰۰=۱۰۰)

ماخذ: مرکز آمار ایران

در بهمن ماه افزایش نرخ تورم خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات در تمامی دهک های هزینه ای قابل ملاحظه بوده و نرخ افزایش آن به طور میانگین ۳.۵۸ واحد درصد بوده است. در این ماه، شدت افزایش تورم مواد غذایی در دو دهک اول هزینه ای، بالاتر از سایر دهک ها بوده و علاوه بر آن سطح تورم نیز در این دو دهک بالاتر از سایر دهک های هزینه ای گزارش شده است.

به عبارتی دیگر، دو دهک اول هزینه‌ای، فشار تورمی بیشتری را نسبت به سایر دهک‌ها متحمل شده‌اند.

مقایسه تورم خوراکی‌ها و کالاهای غیر خوراکی و خدمات به تفکیک دهک‌های هزینه‌ای

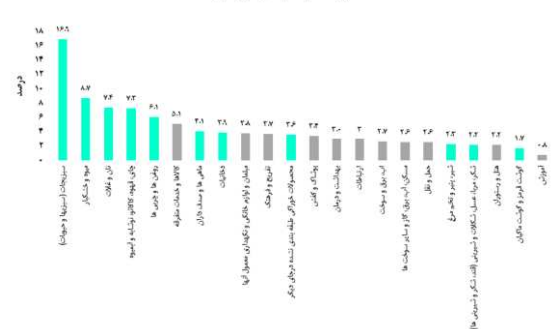

نمودار (۴): مقایسه تورم ماهیانه خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و خدمات و تورم کالاهای غیر خوراکی و خدمات به تفکیک دهک‌های هزینه‌ای

ماخذ: مرکز آمار ایران

در میان گروه‌های کالایی، با توجه به تداوم افزایش قیمت حبوبات و سیب‌زمینی در بهمن‌ماه بیشترین تورم ماهیانه مربوط به گروه سبزی‌ها و حبوبات بوده و پس از آن گروه میوه و خشکبار قرار داشته است. از دلایل اصلی افزایش قیمت سیب‌زمینی می‌توان به افزایش صادرات، افزایش هزینه‌های انبارداری و حمل و نقل اشاره کرد. همچنین کاهش عرضه حبوبات در نتیجه کاهش واردات (لویپاجیتی، نخود، لپه)، افزایش قیمت جهانی، افزایش نرخ ارز توافقی و به دنبال آن افزایش هزینه‌های مترتب بر واردات را می‌توان از جمله دلایل افزایش قیمت حبوبات برشمرد. با افزایش قیمت برنج، گروه نان و غلات نیز با افزایش ۴.۷ واحد درصد تورم، در میان گروه‌های کالایی در رتبه سوم قرار گرفته است. به طور معمول، در ایام پایانی سال با افزایش تقاضا برای میوه و خشکبار، تورم آن افزایش می‌یابد که با توجه به روند سال گذشته، پیش‌بینی می‌شود در اسفندماه نیز روند افزایشی تورم این گروه کالایی ادامه یابد.

تورم ماهانه به تفکیک گروه‌های کالایی

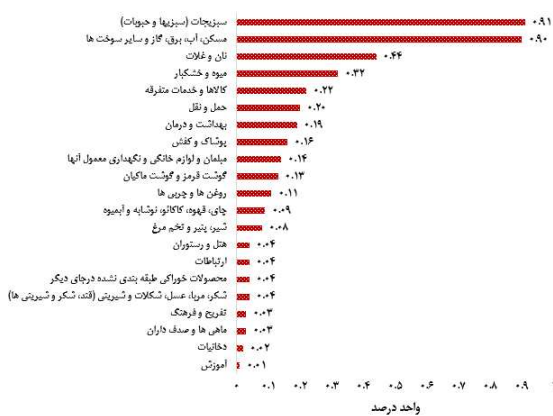

نمودار (۵): تورم ماهیانه به تفکیک گروه‌های کالایی

ماخذ: مرکز آمار ایران

نکته قابل تامل آن است که کالاهای مختلف به یک اندازه بر روی تورم کل تاثیر ندارند و با توجه به ضریب اهمیت آن متفاوت هستند. بر اساس گزارش مرکز آمار ایران، سهم خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات در تورم بهمن‌ماه ۲.۲۱ واحد درصد و سهم کالاهای غیر خوراکی و خدمات ۱.۹۴ واحد درصد بوده است. شایان ذکر است، در بهمن‌ماه، برخلاف ماه‌های گذشته سهم مواد غذایی در تورم کل بیشتر از تورم کالاهای غیر خوراکی بوده است. در میان گروه‌های کالایی گروه سبزی‌ها و حبوبات در رأس گروه‌های کالایی بیشترین سهم را در افزایش تورم کل داشته است (۰.۹۱ واحد درصد). گروه مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها (۰.۹ واحد درصد) در رتبه دوم و پس از آن گروه نان و غلات (۰.۴۴ واحد درصد) و گروه میوه و خشکبار (۰.۳۲ واحد درصد) قرار داشته‌اند (نمودار ۶). سهم گروه نان و غلات و سبزیجات در تورم بهمن‌ماه نسبت به دی، افزایش یافته است.

سهم گروه‌های کالایی در تورم کل (ماه‌ها)

نمودار (۶): سهم گروه‌های کالایی در تورم کل (ماه‌ها)

ماخذ: مرکز آمار ایران

بررسی روند تورم ماهانه مواد غذایی به تفکیک استان نشان می‌دهد که در بهمن‌ماه، استان گلستان با تورم ۸.۷ درصد، بالاترین نرخ تورم ماهیانه و استان خراسان جنوبی با تورم ۳.۵ درصد کمترین تورم ماهانه را در میان استان‌های کشور را داشته‌اند. بیشترین افزایش تورم ماهانه مواد غذایی در استان گلستان (۶.۱ واحد درصد) و بیشترین کاهش نیز در استان سیستان و بلوچستان (۲.۱- واحد درصد) بوده است.

قیمت ها کمک کند. این حمایت می تواند شامل تسهیلات مالی، آموزش های تخصصی و تأمین تجهیزات کشاورزی باشد.

۲. کنترل نرخ ارز و ایجاد ثبات ارزی به منظور جلوگیری از تشدید انتظارات تورمی.

۳. تنظیم بازار: اعمال نظارت و تنظیم بر بازارها برای جلوگیری از دپو و احتکار مواد غذایی و همچنین جلوگیری از افزایش بی ضابطه قیمت ها توسط دلالان. با توجه به اینکه به طور معمول، در ایام پایانی سال، نرخ تورم افزایش پیدا می کند، لذا نظارت و عرضه مکفی کالا در مراکز عمده و خرده فروشی در این ایام توصیه می شود.

۴. برآورد دقیقی از نیاز داخلی با توجه به جمعیت کشور و در نظر گرفتن حضور اتباع، تولید داخلی (با توجه به شرایط اقلیمی) می تواند در برآورد نیاز به واردات کالاهای اساسی (مانند حبوبات کمک کرده) و از کاش عرضه و افزایش قیمت جلوگیری نمود.

۴. تقویت زنجیره تأمین: بهبود زنجیره تأمین مواد غذایی، از تولید کننده تا مصرف کننده، می تواند به کاهش هزینه ها و افزایش دسترسی به محصولات با قیمت مناسب کمک کند.

۵. آموزش و فرهنگ سازی: افزایش آگاهی مردم نسبت به مدیریت بهتر منابع غذایی، به ویژه در مصرف خانگی، می تواند به کاهش تقاضای کاذب و در نتیجه کاهش قیمت ها کمک کند.

۶. استفاده از سیاست های پولی و مالی مناسب: اتخاذ سیاست های مناسب در زمینه نرخ بهره و کنترل نقدینگی می تواند به ثبات قیمت ها کمک کند.

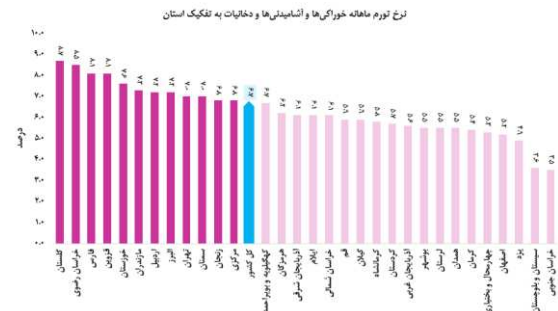
۷. توسعه زیرساخت ها: سرمایه گذاری در زیرساخت های حمل و نقل و ذخیره سازی به بهبود دسترسی به بازارها و کاهش هدررفت محصولات غذایی کمک کند.

۸. مدیریت بهینه منابع: بهبود روش های آبیاری و استفاده از تکنولوژی های نوین کشاورزی برای افزایش بهره وری و کاهش هدررفت منابع می تواند تأثیر مثبت بر تولید مواد غذایی داشته باشد.

منابع:

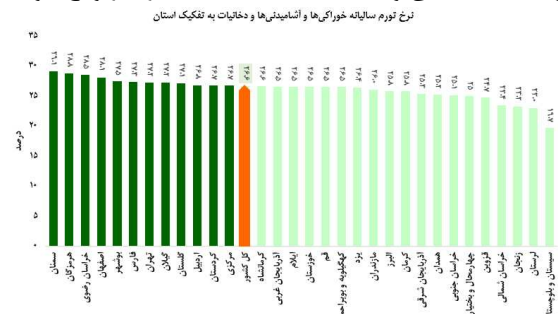
۱. مرکز آمار ایران

۲. گمرک ج.ا.

نمودار (۷): تورم ماهیانه خوراکی ها و آشامیدنی ها و دخانیات به تفکیک استان در بهمن ماه ۱۴۰۳
ماخذ: مرکز آمار ایران

بر خلاف ماه های گذشته که معمولاً تمامی استان های کشور دارای روند کاهشی تورم سالانه خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات بوده اند، در بهمن ماه ۲۸ استان دارای روند افزایشی که استان سمنان دارای بیشترین افزایش (۱.۱ واحد درصد)، استان ایلام بدون تغییر و ۳ استان دارای روندی کاهشی بوده اند که بیشترین کاهش نیز مربوط به استان خراسان جنوبی با ۰.۶ واحد درصد بوده است. توجه به پراکنش تورم در میان استان های کشور و همچنین شدت کاهش آن می تواند در اجرای موفق سیاست ها و اقدامات حمایتی و اصابت به جامعه هدف مثرم واقع شود.

نمودار (۸): تورم سالانه خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات به تفکیک استان در ۱۲ ماه منتهی به بهمن ماه ۱۴۰۳
ماخذ: مرکز آمار ایران

توصیه های سیاستی:

کاهش تورم، به ویژه در بخش مواد غذایی، نیازمند یک رویکرد جامع و چندجانبه است که نیازمند تعامل دستگاه های مختلف و ذیربط می باشد. لذا، پیشنهادات زیر به منظور کاهش نرخ تورم مواد غذایی پیشنهاد می شود:

۱. حمایت از تولید داخلی: افزایش حمایت از کشاورزان و تولیدکنندگان مواد غذایی می تواند به افزایش عرضه و کاهش

تهران - بلوار کریمخان زند - انتهای خیابان شهید عضدی (آبان) جنوبی - خیابان رودسر - پلاک ۵

تلفن: ۴۲۹۱۶۰۰۰ نمابر: ۸۸۹۶۶۶۰ کدپستی: ۳۷۳۱۳-۱۵۹۸۶

E-mail: aperi@agri-peri.ac.ir

ECE: ece.aperi@agri-peri.ac.ir

<https://www.agri-peri.ac.ir>